

„ Priekš kam ir vajadzīga dabas aizsardzība?”

Autors: Romāns Vēveris

Bez šaubām cilvēks ir dabas labākais bērns, kuram viņa dāvināja prātu. Ar prāta palīdzību cilvēks ir spējis izziņāt visdziļākus, visaugstākus un vissvarīgākus dabas noslēpumus. Savulaik, rūpniecības, transporta un militāro tehnoloģiju attīstība, pieveda pie tā, ka daba zem cilvēka spiediena bija spiesta neatgriezeniski mainīties.

Cilvēks bija tik stiprs, ka viņš ir izraisījis siltumnīcas efektus, globālo sasilšanu un klimata izmaiņas. Miljardi un miljoni gadu šos procesus ir kontrolējusi daba, kura zināja, ka uzturēt trauslu līdzsvaru. Mūsdienu egocentrisks cilvēks ļoti grūti un vāji saprot, ka uzturēt šo balansu. Kopīgas saprašanas valodas ar apkārtējo dabu atrāšana, būtu vajadzīga ne tikai priekš komunicēšanas, bet priekš izdzīvošanas.

Ar vien vairāk, mūsdienās, ir dzirdams, ka ir jā saglabā daba, ir jā sargā daba un tam līdzīgas frāzes. Priekš kam ir vajadzīga dabas aizsardzība? Vai daba pati visu nenoregulētu? Mēģināšu sniegt pāris piemērus, lai apmierinātu neskaidrus prātus.

- Bioloģiskā daudzveidība. Ar citiem vārdiem sākot, dzīvo organismu formu dažādība visās vidēs (sauszemē un ūdeņos), ieskaitot pašu apdzīvojamo vidi. Katrs organisms, kā arī cilvēks, ir ļoti saistīts savā starpā ar citiem organismiem. Visi, droši vien, atceras no skolas laikiem „barības ķēdes” (piem. sienāzis ēd zāli, sienāzi ēd zīlīte, zīlīti ēd vanags). Ja, kaut kura no ķēdes elementiem pietrūkst un to nevar aizvietot, tad visa ķēde sabrūk. Tas ir apmērām, ja Jūs ļoti gribat tikt uz Parīzi, bet Jums nav naudas. Nav naudas – nav Parīzes, ķēdes elements „nauda” pietrūkst. Iznīcinot vai bojājot kāda auga vai dzīvnieku dzīves vietu, mēs pakļaujam riskam ne tikai šo sugu, bet daudzas citas, kuras gan baro viņu, gan barojas ar viņu. Cilvēks nav izņēmums! Ar katru iznīcinātu centimetru, viņš pats sev atņem vienu no dzīves elementiem - barību.
- Resursi un to atjaunošana. Kā jau katram ir saprotams, jebkurš resurss, ko mēs izmantojam, nav mūžīgs. Vienmēr būs beigas. Gandrīz visu, ko tagad lieto cilvēks, kā izejmateriālus, jebkurās rūpniecības un saimniecības sfēras, ņem no mūsu dabas. Pagaidām cilvēce nav izdomājusi iegūt, piemērām naftu vai koksnī no citām planētām, vai citādos veidos. Nesaudzējot un nekopjot dabu, mēs vēl ātrāk un pilnīgi neadekvāti izmantosim un izsūksim resursus. Ja nebūs noteiktas robežas un konkrēto vietu, no kurienes nedrīkst ņemt resursus, tad *Homo sapiens* ar savu nepietiekamību izzudīs ļoti ātri. Kādēļ? Vienkārši resursu trūkumu dēļ.
- Veselība. Mūsdienās, ļoti bieži runā par sliktu gaisu, ūdens un pārtikas kvalitāti. Pati daba mums to nevēlēja darīt, to cilvēks pats ir izdarījis sev. Tomēr daba – ir kā liela

bufersistēma, kura māk visu stabilizēt un līdzsvarot. Aizsargājot tas vietas, kur vēl cilvēks nav paspējis kaut ko uzbūvēt vai sabojāt, mēs varētu sev atstāt ideālus „dzīvus aizsargbarjeras” pret mūsu pašizveidotiem kaitēkļiem, kas bojā un vājina cilvēka un pilsētas dabas veselību. Dzīvas, neskārtas dabas teritorijas būs kā liels filtrējošais un attīrošs komplekss.

- Nauda un ekonomika. Ļoti daudzās situācijās dabas aizsardzība saduras ar naudas un ekonomikas lietām. Bieži dabas aizsardzību „rāda tāda apgaismojumā”, ka tieši tā kavē rūpniecības attīstību, naudas pieplūdi un saimniecības izaugsmi, jo aizsargāt dabu min – neko nedrīkst darīt tajā teritorijā un apkārtnē. Protams daļēji tā arī ir taisnība, bet jāskatās uz lietām globāli. Ka es jau minēju daba ir resursu un barības devēja, vēl pie tam aizsarga cilvēku un ap mums apkārtējo organismu veselību. Ir jāskatās reāli – nesaudzējot un nesaglabājot neskārtu dabu, nebūs ne resursu, ko pārdot, ne barības ko ēst, beigu beigās nebūs izejvielas no kā izveidot naudu. Domājot par naudas iegūšanu un to apgrozījumu, nevajag aizmirst par dabas ilgtspēju, proti, lai tīra gaisa, barības un resursu pietiktu ne tikai Jums, bet arī Jūsu bērniem un Jūsu bērnu bērniem.
- Dabas kataklizmas. Izpētot un saglabājot bioloģisko daudzveidību, kā arī loģiski lietojot resursus, mēs varētu izvairīties gan no nelieliem dabas postījumiem, gan no globālajām katastrofām. Latvijas piemērs, būtu aizsargājama zona – kāpas. Ja atļautu cilvēkiem darīt ko viņi vien grib kāpu teritorijā (neskatoties uz to aizsardzību Pasaules līmenī): būvēt, braukt ar mašīnām, rakt u.c. darbības, pamazām kāpas sāktu degradēties, no tiem pazustu augi un dzīvnieki – kāpu pārveidotos par mazo tuksnesi. Ar to viss nebeigtos! Kā ir zināms, daudzas Latvijas piekrastes pilsētas ir uzbūvētas uz smilts iežiem. Degradējoties kāpām, smilts kustības būtu biežākas un vairāk izteiktas. Vairākas pilsētas sāktu „slīdēt” jūras virzienā, ēku konstrukcijas jūktu ārā, parādītos kanalizācijas un cauruļu problēmas un daudzi citi postījumi.
- Estētika. Daba cilvēku ir apveltījusi ne tikai ar prātu, bet arī ar jūtam. Jebkurš cilvēks ieraugot pavasarī pirmo tauriņu smaids, ošņa uzdāvinātas puķes, tausta nejauši nokritušo putna spalvu. Aizsargājot dabas ainavas, nevajag aizmirst arī par to, ka cilvēkam vienmēr gribas aizbraukt pie tīras, neskārtas dabas, pabūt tajā un ielādēties ar pozitīvo dabas enerģiju. Labāk ir pastaigāties pa skaistu, tīru un vecu mežu, nekā pa trokšņaino, piedūmoto un klāto ar asfaltu pilsētu, vai nē?

Šie punkti, priekš kam būtu jāaizsargā un jāaizsargā apkārtnē daba ir tikai daži galvenie, bet šo sarakstu varētu turpināt tālāk. Galvenais ir, lai par māti Dabu rūpētos nevis zinātnieki

un organizācijas, bet katrs cilvēks ar savu sirdi un prātu. Daba saviem bērniem ir iedevusi visu, vai nav laiks mātei dabūt atbildes mīlestību?